

SEKRETY

Wsi...

Gazeta Regionalna - Gminy Sulów

Numer 6 (38), Czerwiec 2016

www.sulow.pl

W tym numerze

By czas nie zaćmił i niepamięć...	str. 2
Majówka w Zaburzu	str. 5
Wieści z Sąsiadki	str. 6
Czas i pamięć na kanwie wspomnień	str. 7
Wyniki konkursu...	str. 8
Wieści ze szkół	str. 9
Wieści gminne	str. 13
Ogłoszenia	str. 16
Co się dzieje w gminie?	str. 17
Zaproszenia	str. 18
Recenzja książki	str. 19
Kącik kulinarny	str. 20

SPOTKAJMY SIĘ W SĄSIADCE

„By czas nie zaćmił i niepamięć wspomnień o Sutiejsku”

Tytuł ten wymyśliła Pani Magdalena Olszewska, pracownica Urzędu Gminy w Sułowie. Piękny, prawda? I jakże prawdziwy. Józef Piłsudski mówił: „Kto nie szanuje i nie ceni swojej przeszłości, nie jest godzien szacunku, teraźniejszości ani przyszłości”.

Ostatnio dużo się dzieje wokół Sutiejska, grodu zaliczanego do grupy grodów czerwieńskich, przodka naszej dzisiejszej Sąsiadki, którego potężne wały obronne przetrwały ok. 1000 lat. W lutym br wykład w ZS w Sułowie i w Sąsiadce wygłosiła dr hab. Joanna Kalaga z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, w maju rozstrzygnięto konkurs plastyczny dotyczący Sutiejska, w którym brali udział uczniowie ZS w Sułowie, ZS w Michalowie i SP w Tworyczowie, 10 lipca planowane są Dni Sąsiadki, których motywem przewodnim ma być jej historyczna przeszłość. O wczesnośredniowiecznym grodzisku Sutiejsk pisała Pani Iwona Zwolak w jednym z pierwszych numerów naszej gazety, ale chyba nie zaszkodzi jeszcze raz przypomnieć jaką rolę pełnił ten gród w czasach gdy powstawała Polska, szczególnie, że będzie to temat konkursu przeprowadzonego podczas wspomnianych wyżej Dni Sąsiadki.

O lokalizację grodów czerwieńskich naukowcy toczą boje od lat, niemniej przeważa pogląd, że ziemia czerwieńska była położona między Wieprzem a Bugiem, a głównym jej ośrodkiem był Czerwień, utożsamiany ze wsią Czermno. Wg prof. Andrzeja Kokowskiego odnalezienie przez naukowców z Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie fundamentów kościoła romańskiego jest dowodem na to, że mógł tam znajdować się główny ośrodek dawnych grodów czerwieńskich. Były one terenem granicznym i spornym pomiędzy kształtującą się państwowością polską a Rusią, toczyli o nie walki polscy Piastowie z władcami ruskiego Kijowa, a Czerwień był wówczas jednym z największych ośrodków w tej części Europy. Z Kijowa przez Czerwień biegł szlak handlowy do Krakowa, Pragi i Ratyżbony. Niewiele pozostało źródeł pisanych na ten temat- wspólnie pisali o nich Nestor w „Powieści minionych lat” (najstarsza kronika ruska sporządzona w Kijowie w drugim dziesięcioleciu XII w. przez mnicha Nestora (ok. 1113): „w r. 981 *poszedł Włodzimierz na Lachów i zajął im grody ich, Przemyśl, Czerwień i inne grody mnogie, które i do dziś są pod Rusią*”. Po najeździe Włodzimierza granica polsko - ruskich wpływów na Rostoczu przesunęła się do rzek Gorajec, Por i Wieprz . Po zajęciu terytorium Grodów Czerwieńskich Lachowie musieli podporządkować się książętom i bojarom Rusi oraz składać im coroczny trybut. Po przyjęciu chrztu przez Włodzimierza w 988 roku i po jego ślubie z Anną, siostrą cesarza Bizancjum, Lachowie również musieli przyjąć chrzest w obrządku wschodnim. Włodzimierz Wielki, dla sprawnego zarządzania tym terytorium, wybudował, w pobliżu Rostocza własny gród i nazwał go Włodzimierz Wołyński. Od tego momentu rozpoczął się 250-letni okres sporów i walk pomiędzy Polską, Rusią, Litwą i Tatarami o wpływy nad terytorium Rostocza i nad sąsiednimi ziemiami. Aż do końca XIV wieku na obszarze tym ścierały się wpływy Wschodu i Zachodu. Przynależność Rostocza i sąsiednich ziem wielokrotnie się zmieniła.

„SEKRETY WSI” - Gazeta Regionalna - Gminy Sułów

Następcy Mieszka, który je utracił, sięgali po Grody, starając się je odzyskać. Spór toczył się o nie lada jakie terytorium. Jak już wspominaliśmy szła tamtędy ważna droga handlowa z Kijowa przez Włodzimierz na Kraków i Pragę. Stosunki z Rusią, początkowo przyjazne, zaczęły się psuć już podczas wojny Bolesława Chrobrego z Niemcami. Córka Bolesława wyszła za mąż za syna Włodzimierza Wielkiego, Świętopetka, co nie podobało się mnichom prawosławnym z Ławry Peczerskiej. W wyniku zatargów dynastycznych córka Bolesława została uwięziona, a Chrobry ruszył na Kijów w roku 1013. Kijów poddał się Chrobremu, który wcale nie myślał o włączeniu go do Polski. Chodziło mu o utwierdzenie władzy przychylnego sobie księcia. Grody Czerwieńskie wróciły do Polski. Po śmierci Bolesława Chrobrego sytuacja na pograniczu Polski i Rusi zaczęła się komplikować. W roku 1031, gdy w kraju zabrakło króla polskiego (król Mieszko II musiał uciekać z kraju), książęta ruscy „Jarostaw i Mścistaw zebrali mnogie woje, poszli na Lachy i owtadnęły grody czerwieńskie napowrót. I zawojowali lachską ziemię i uprowadzili mnogie Lachy i między siebie ich rozdzielili. A Jarostaw osadził swoich.” - tak opisał Nestor zajęcie Grodów Czerwieńskich w swojej kronice „Powieść minionych lat. Rozpoczyna się rutenizacja Lachów, są oni przesiedlani na tereny Naddnieprza, a na opuszczone miejsca przybywa prawosławna ludność Rusi ze swoimi zwyczajami i obrzędami, budując nowe osady, grody i cerkwie.

W 1041 roku król Kazimierz Odnowiciel poślubił ruską księżniczkę Dobroniegę, córkę Włodzimierza Wielkiego i zawiązał sojusz z Jarostawem. Bolesław Śmiały, syn Kazimierza i Dobroniegi, w okresie 1077 - 1081 sprawował zwierzchnictwo nad terytorium Rostocza i sąsiednimi ziemiami ruskimi. Po powrocie Bolesława Śmiałego do Polski książę ruski Wasyli Rościstowicz złupił Rostocze, Grody Czerwieńskie i duże obszary Polski.

W 1121 roku Grody Czerwieńskie próbował odzyskać Bolesław Krzywousty (żoną Bolesława była księżniczka ruska Zbystawa), przeszedł ze swoimi wojskami przez Rostocze, ale wyprawa skończyła się bezskutecznym oblężeniem Betza.

Prowadzone wojny i częste zmiany zwierzchnictwa pomiędzy Polską a Rusią nie miały jednak wyniszczającego charakteru narodowościowego i nie zerwały etnicznej więzi ziem Rostocza z resztą Polski. Wojny miały bardziej charakter łupieżczy i porachunków rodzinno-dynastycznych.

W roku 1240 Tatarzy zdobyli i doszczętnie zniszczyli Kijów dając początek niewoli tatarskiej na Rusi. Imperium tatarskie sięgało brzegów Dniestru. Z czasem wyludnione ziemie ruskie zaczęli podbijać Litwini, dochodząc do Morza Czarnego. W 1261 roku namiestnik tatarski kazał Rusinom spalić grody. W tym czasie, w epoce najazdów tatarskich przyszedł kres i na Grody Czerwieńskie. Zostały opustoszone i zniszczone. Następne pokolenia znaly imiona grodów Wołyń i Czerwień już tylko z coraz to mętniejszych pogłosek. A więc na wschodzie, zamiast raz przyjaznych to znów obrażonych - lecz w gruncie całkiem z Polską dobrze żyjących księstw ruskich - zaczęły się najazdy litewskie i tatarskie. Przynależność polityczna Rostocza i całej Rusi Czerwonej zaczęła zmieniać się za panowania Władysława Łokietka i całkowicie zmieniła się za Kazimierza Wielkiego. Po wielu walkach (do 1366 roku), cała Ruś Czerwona zostaje włączona pod zwierzchnictwo Kazimierza Wielkiego. Walka o zwierzchnictwo nad Rostoczem i Rusią Czerwoną, pomiędzy Polską, Litwą i Węgrami, zakończyła się ostatecznie w 1387 roku, gdy królowa Jadwiga po zawarciu ślubu z Władysławem Jagiełłą, osobiście wybrała się z wyprawą rycerstwa polskiego do Lwowa i przyłączyła Ruś Czerwoną do Polski. Pokróćce tak przedstawiała się historia Grodów Czerwieńskich, a więc i Sutiejska.

Sprawa roli Sutiejska w XI i XII wieku nie jest jeszcze całkowicie wyjaśniona, czy był to ośrodek grodomiejski, który w połowie XIII wieku po zniszczeniu stracił swe znaczenie na rzecz Szczecbrzeszyna, czy też warowny ten gród posiadał głównie cele obronne, a osada rzemieślniczo-handlowa rozwinięta na podgrodzium funkcjonowała przede wszystkim na użytek grodu i okolicznego rynku lokalnego, choć miała potencjalne zadatki, by rozwinąć się w ośrodek typu miejskiego.

W okresie wczesnego średniowiecza siła i rozwój młodych struktur państwowych opierały się na sprężystej organizacji aparatu państwowego, który politycznie i ekonomicznie jednoczył całe społeczeństwo w obrębie danych granic. Ogniwami tego aparatu państwowego w X i XI w. na ziemiach Polski i Rusi były grody. Gęsta ich sieć ogarniała całe terytorium państwa, a na przyłączanych terenach wznoszono nowe grody. Posiadanie grodów równało się posiadaniu ziemi. W okresie wczesnego feudalizmu łatwiej dostępne punkty granic naturalnych były zamykane grodami, których zadaniem było, oprócz obrony granic, również kontrolowanie pokojowej penetracji przede wszystkim handlowej. Ponadto grody te stanowiły punkty oparcia dla własnej ekspansji poza granice państwa oraz, w wypadkach włączenia świeżo zdobytych terenów, były one elementem łączącym je z centralnymi ogniwami aparatu państwowego. Gród Sutiejsk, jak wynika ze źródeł pisanych, leżał zarówno na pograniczu dwóch

państwowości: Polski i Rusi, jak i na szlaku handlowym, biegnącym ze wschodu na zachód. Obszar Grodów Czerwieńskich miał charakter ogromnego przedmościa o wielkim znaczeniu strategicznym. W historii Polski i Rusi Grody Czerwieńskie były terenem wielowiekowych zmagania. Posiadanie ich przez Polskę otwierało jej dalekie, bo aż po Kijów sięgające możliwości ekspansji. Dla Rusi panowanie na terenie Grodów Czerwieńskich miało również wielkie znaczenie, inne jednak niż dla Polski. O ile dla Polski stanowiły one strategiczne przedmoście, którego posiadanie umożliwiało akcję ofensywną na wschód, o tyle dla Rusi miały znaczenie wybitnie defensywne, służąc jako zawora zamykająca pomost wyżyny Lubelskiej, chroniąca Ruś przed wdarciem się ekspansji Polski. Toteż Ruś pilnie chroniła ziemię Grodów Czerwieńskich, budując na jej obszarze szereg mocnych grodów. W ten sposób, dzięki działalności obu zmagających się organizacji państwowych, powstało na tym terenie rzadko spotykane skupisko grodów. Jednym z tych grodów, najdalej wysuniętym na zachód, był gród Sutiejsk. Nieprzyjaciel zmierzający z zachodu do opanowania Grodów Czerwieńskich musiał omijać zaporę Rostocza, szedł więc z północnego zachodu na południowy wschód. Jeżeli chciał zmierzać krótszą drogą, musiał przebywać rzekę Por płynącą z zachodu na wschód, która stanowiła zaporę dla kierunku z północy na południe. Rzeka Por bowiem, aczkolwiek nie jest dużą rzeką, posiada jednak szeroką bagnistą dolinę, tak, że tylko w niewielu miejscach jest możliwa do przebycia. W takim właśnie miejscu dogodnym dla przeprawy przez rzekę stanął gród Sutiejsk. Dwa elementy natury geograficznej – Rostocze i rzeka Por – nie wyczerpywały jeszcze warunków naturalnych usytuowania grodu Sutiejska. Istnieje bowiem trzeci element natury topograficznej i to o takiej doniosłości, że narzucił on swą nazwę całej miejscowości. Jest to przesmyk czyli w jęz. starosłowiańskim Sutesk, Sącisk, Sasiadka. Przesmyk ten istnieje w terenie w postaci półwyspu długości około 1800 m, a szerokości 150–400 m. Biegnie on łukiem wśród bagien doliny w kierunku z południa na północ prawie prostopadle do biegu rzeki.

Wskazuje na to również fakt, że półwysp ten jako przesmyk, „sutěsk”, czyli droga wśród terenów niedostępnych, narzucił nazwę całej miejscowości. Wzniesienie zaś u nasady półwyspu potężnego grodu świadczy wyraźnie, że znaczenie półwyspu jako drogi daleko wykraczało poza znaczenie miejscowe; stanowił on tu odcinek ważniejszego szlaku. Tak więc z jednej strony dane topograficzne i językowe, a z drugiej strony źródła pisane i archeologiczne dowodzą wyraźnie, że tędy właśnie poprzez Sutiejsk przebiegał ważny w okresie wczesnośredniowiecznym szlak łączący Włodzimierz Wołyński z Krakowem. Gród, wzniesiony u nasady półwyspu dla celów obrony szlaku handlowego i przeprawy przez rzekę, wyzyskał miejscowe warunki topograficzne, godząc wymagania warowności z celami, którym służył. Położony na lekkiej pochyłości Rostocza, wykorzystywał on dla celów fortyfikacyjnych nie tylko niedostępność bagnistej doliny rzecznej i stromość jej krawędzi, lecz również i ukształtowanie stoków Rostocza. Głębokie jary rzeźbiące jego wzniesienia wyodrębniły tu rodzaj szerokiego cypla o

długości około 10 km i o szerokości około 2,5 kilometra. Rozplanowanie wałów na grodzisku w Sasiadce pozwala wyodrębnić trzy zasadnicze jego części: część pierwszą (I) najbardziej wewnętrzną, otoczoną wałami część drugą (II) środkową, zawartą między wałami oraz trzecią (III) część czyli międzywałę.

Stosunek zabezpieczenia poszczególnych części grodziska może świadczyć o zróżnicowaniu w zakresie ważności funkcji, które one spełniały w życiu grodu. Wyróżnianie jednak funkcji grodów i ich części – jak dotąd – może się opierać niemal wyłącznie na wzmiankach zawartych w źródłach pisanych. Funkcje grodu Sutiejska w świetle źródeł pisanych rysują się wyraźnie. Gród ten był siedzibą przedstawicieli władzy państwa wczesno-feudalnego, miał więc na celu obronę życia, mienia i interesów klasy panującej, broniąc szlaku i granic państwowych. Według podziału K. Dobrowolskiego Sutiejsk należałby do grodów wyłącznie wojskowych z „epoki rozwoju grodu polskiego”, to znaczy z wieków X–XIII. Grodzisko w Sasiadce wzbudziło zainteresowanie mgr Zofii Wartołowskiej.

Jak pisze Zofia Wartołowska: „Wybór tego obiektu został dokonany na podstawie analizy materiałów zebranych do mojej pracy magisterskiej pt. „Grodziska wczesnohistoryczne na terenie między Sanem, Wisłą, Narwią i Bugiem” oraz wycieczek terenowych na 18 grodzisk w powiatach: chełmskim, hrubieszowskim i zamojskim. Zarówno położenie tego grodziska na szlaku polsko-ruskim, hipotetycznie wytyczonym w mojej pracy magisterskiej, jak jego sytuacja topograficzna, interesujące rozplanowanie i dobre zachowanie wałów, a także zabytki z tego grodziska ofiarowane przez Marię Dobrucą, właścicielkę sąsiedniego majątku Sułowiec, do Muzeum w Lublinie, zdecydowały o wyborze grodziska w Sasiadce jako przedmiotu badań archeologicznych.” Zakład Archeologii Przehistorycznej i Wczesnodziejowej Uniwersytetu Warszawskiego podjął w r. 1936 prace wykopaliskowe na grodzisku we wsi Sasiadka, pow. Zamość. W latach 1936–1939 prace wykopaliskowe w Sasiadce prowadzono średnio przez 5 tygodni w roku z uwagi na nad wyraz skromne fundusze na cele badawcze. Zakład nie posiadał wówczas ani fotografa, ani rysownika. W pracach wykopaliskowych brali udział studenci-praktykanci, zwykle w liczbie 2 - 3 osób. Pracowników fizycznych zatrudniano średnio około 25; składali się oni wyłącznie z mieszkańców Sasiadki, w której przeważały gospodarstwa matorolne. Prace wykopaliskowe na grodzisku w Sasiadce w okresie przedwojennym trwały cztery lata, po wojnie, nie licząc r. 1945 – lat jedenaście, czyli razem trwały one lat piętnaście, a ściślej mówiąc około 70 tygodni. Zbadano całkowicie pierwszą część grodziska, odpowiadającą siedzibie feudała, czyli przestrzeń około 1370 m², zrobiono osiem przekopów badawczych przez wały i cztery przekopy przez fosy o łącznej powierzchni około 800 m². W drugiej części grodziska, odpowiadającej grodowi okolnemu, zbadano dotąd powierzchnię około 4000 m², czyli razem zbadano dotychczas około 6170 m². Na tej przestrzeni oprócz wałów i fos, przebadano studnię w kształcie leja do głębokości 15 m od powierzchni (Z. Wartołowska).

W trakcie wykopalisk uzyskano bogate materiały archeologiczne, które w pierwszym rzędzie są źródłami

poznania życia gospodarczego; np. znalezienie formy odlewniczej, ciężarka do sieci, czy odstonięcie dymarki lub pieca garncarskiego pozwala wyciągnąć wnioski o zajęciach produkcyjnych miejscowej ludności. Budowę grodu Z. Wartołowska datuje na XI wiek, a jego upadek na połowę wieku XIII. W tym czasie miały miejsce trzy fazy osadnicze.

W pierwszej z nich istniał jedynie gród wewnętrzny i okolny, bez zewnętrznego wału. Oba istniejące wały wzniesiono z izbic (skrzyń drewnianych), wypełnionych ubitą warstwami brązowo-czerwoną gliną. Ilość znajdujących elementów drewnianych wskazuje na istnienie nad nimi zadaszania. Wał prawie w całości otoczony był fosą, odkryto też ślady związanej z nim niewielkiej wieżyczki. Pod koniec pierwszej fazy gród został spalony, najprawdopodobniej podpalony od wewnątrz już po zdobyciu.

W drugiej fazie fortyfikacje odbudowano, lecz przy użyciu innej techniki. Wały tworzył nasyp ziemny z wewnętrzną konstrukcją drewnianą, zwieńczony ogrodzeniem o budowie plecionkowej. Brama przesunięta została w inne miejsce, na północny-zachód od poprzedniej. Podobnie jak w pierwszej fazie istniały dwie wieżyczki obronne. W drugiej lub trzeciej fazie grodu został zbudowany wał zewnętrzny, dla wzmocnienia kontroli przeprawy przez rzekę.

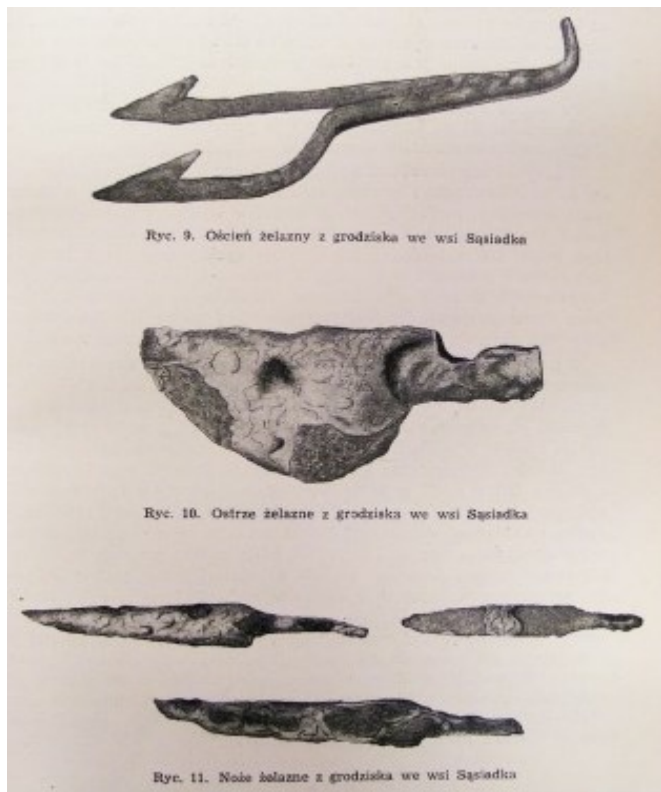
W pierwszej części grodziska znajdowały się dwa prostokątne budynki - większy mieszkalny i mniejszy go-

spodarczy, dwie jamy zasobowe, oraz utwardzony dziedziniec. Odkryto również studnię, o głębokości 16 metrów, wykopaną podczas budowy grodu. Zabudowę podgrodzia stanowiły zrębowe półziemianki o regularnym układzie z dwoma piecami kopułkowymi w każdej. W ich pobliżu odstonięto osiem jam zasobowych oraz dwa wolnostojące piece.

Wśród pozyskanych zabytków najliczniej pojawia się ceramika, kamienne przęśliki, nożyce, noże, krzesiwo, sierp, oścień, klucze, szklane paciorki, zapinki podkowiaste, brązowy dzwoneczek, grzechotka. Stosunkowo dużo broni, głównie wschodniosłowiańskich grotów strzał, ale również elementy uprząży, żelazny miecz, topór, ostrza oszczepów, strzemię, ostroga. Niektóre zabytki jak tzw. rozsuptywacz węzłów z rogu typowe są dla ludów koczowniczych, zwłaszcza Awarów. Licznie występują gliniane chlebki o nie do końca jasnym przeznaczeniu. Do najważniejszych znalezisk należy pięć pieczęci ołowianych Dawida Igorowicza datowanych na koniec XI lub początek XII wieku.

Źródła pisane dają również dostateczne potwierdzenie ważności i znaczenia grodów w życiu państwa wczesno-

Ryc. 9. Oścień żelazny z grodziska we wsi Sasiadka

Ryc. 10. Ostrze żelazne z grodziska we wsi Sasiadka

Ryc. 11. Noże żelazne z grodziska we wsi Sasiadka

Ryc. 4. Umbo żelazne z grodziska we wsi Sasiadka

Ryc. 3. Miecz żelazny z grodziska we wsi Sasiadka

Ryc. 5. Topór żelazny z grodziska we wsi Sasiadka

feudalnego, Grody były ośrodkami władzy, pełniły funkcje aparatu państwowego, stanowiły obronę ziemi, granic i przepraw na szlakach komunikacyjnych. Niektórzy historycy bardzo silnie podkreślali znaczenie grodów, nazywając organizację Państwa Polskiego w X–XII w. „organizacją grodową”. W wyniku ogólnych politycznych i społecznych potrzeb gród wzniesiony na określonym terenie służył tym ogólnym zadaniom, wypełniając własne wymogi z których naczelnym, warunkującym inne, była skuteczna obrona życia i spraw ludzi na grodzie.

Opracowała: Hanna Mrówczyńska

Źródła:

„Uwagi w sprawie osadnictwa wczesnośredniowiecznego na Lubelszczyźnie” - Teresa Wąsowicz

„Sytuacja geograficzna i topografia grodu Sutiejska” - Zofia Wartołowska

„Ten, kto zapomina historię, powtarza ją” - Czesław E. Blicharski

Historia badań na grodzisku Z. Wartołowska

Historia Roztocza w Średniowieczu - Eugeniusz Jakubas

Zagadnienie lokalizacji Grodów Czerwieńskich w świetle starszych i nowszych badań - Ewa Anna Tużnik -

Uniwersytet Warszawski Instytut Archeologii.

Majówka w Zaburzu

Pogoda pierwszego dnia maja w tym roku nie zapowiadała się najlepiej, było chłodno, chmury i słońce na przemian, ale po południu, gdy do skansenu Państwa Justyny i Bogdana Mamełów zaczęli przybywać goście zaproszeni na wernisaż gospodarza zrobiło się przyjemnie ciepło. Goście nawet podejrzewali, że gospodyni spotkania Pani Justyna ma jakieś specjalne układy z

„górami”, bo za każdym razem gdy organizuje imprezę - pogoda dopisuje. Tym razem sezon letni rozpoczął, jak już wspomniałam, wernisaż Pana Bogdana Mameły. W galerii, która znalazła swoje lokum w stareńkim budynku gospodarczym, wystawione zostało XIV stacji drogi krzyżowej.

Na czarnym tle autor wykleił słomą przedstawienie poszczególnych stacji. Obrazy są proste w formie i kształcie, można by rzec surowe i ta prostota przekazu żywo przemawia do widza. Nie tylko przemawia ale i pasuje do zgrzebności galerii i

prostoty całego skansenu. Na pewno na tym tle nie byłyby stosowne, przesadnie ozdobne, barokowe figury. Pan Bogdan Mameła opowiadał, że stacje drogi krzyżowej wyklejał całą zimę, a największą trudnością sprawiało mu zachowanie podobieństwa twarzy postaci w każdej ze stacji.

Gościom polecam obejrzenie w galerii Państwa Mamełów

drogi krzyżowej lecz nie tylko. Ściany pokryte są starymi fotografiami mieszkańców gmin Sułów i Radecznica, szczególnie ślubnymi. Niejeden zwiedzający, pochodzący z tych terenów, znajdzie tu swoich krewnych. Polecam również, tak jak i poprzednio spędzenie dnia w skansenie. Warto obejrzeć prezentowane tu ekspozycje. Chociaż chyba użyłam złej nazwy. To nie są muzealne ekspozycje, to są rzeczy, które dalej żyją. Może dlatego, że nie ma w skansenie żadnych rekonstrukcji, że wszystko tu jest prawdziwe i należało kiedyś do ko-

gość, kto normalnie żył, kto kochał, cierpiał, śmiał się i płakał. I to się czuje, te przedmioty emanują prawdą.

W skansenie w Zaburzu, po zwiedzaniu, można odpocząć w wiacie z kominkiem, stolami i ławami, posadowionej na szczycie wzgórza. Widoki stąd piękne.

Hanna Mrówczyńska

Więści z Sąsiadki

Realizacja "Gminnego harmonogramu imprez kulturalnych na rok 2016" dobiega półrocza. Kiedy gdzie i jak oceniamy my: mieszkańcy, organizatorzy, wykonawcy i jak to dzisiejszych czasach obserwatorzy... .

Ale jak to jest w rzeczywistości przeczytajmy !

Lecą kartki z kalendarza

jedna po drugiej

czas szybko mija

wciąż nam ucieka

choć rok jest długi -

- tempo szalone, jakby skrócone:

Styczeń choinka,

Luty koniec karnawału - przebieramy się

Marzec czas prac zacząć bo się spóźnimy

Kwiecień "Nic nie robimy" -

- polecą głowy bo zapisane

a nawet opublikowane w gazecie gminnej

ale zawsze to prasa

wszystkich dotyczy nic nie wybacza -

- Lipiec już blisko

z gotówką ślisko

gdzie tu pojechać ?

do kogo dzwonić ?

kim się wyręczyć ?

a z kim rozkręcić ? aby przybyło :

- przyływ gotówki

- pełne lodówki

- siły bez liku

- artystów kilku

- rachunków mało

- wspaniałych gości

- dużo radości

- niech świeci słońce

- niech dobrze kapie (oczywiście nie deszczu) –

- procentów dużo

- niech nam zlikwidują wiejską "katuzę"

- głośnej zabawy

- dnia następnego w pełnej radości

- wspomnień bez liku

i braku kaca gdyż po święcie

pamięć wraca.

Cdn ...

ORGANIZATORZY SĄSIADKI

Czas i pamięć na kanwie wspomnień

Trzynastego maja (nomen omen w piątek) zorganizowano z inicjatywy Gminnej Biblioteki Publicznej im. Feliksy Poździk w Sułowie spotkanie autorskie z poetką i pisarką Panią Wiesławą Papierską. Spotkanie to było szczególnie ważne gdyż Pani Papierska, która od wielu lat mieszka w Warszawie, jest z urodzenia zamościanką. Zamość i Zamojszczyznę, miejsce gdzie spędziła

dzieciństwo i wczesną młodość, gdzie mieszkali jej rodzice i wychowywały się dzieci - wspomina z wielkim sentymentem. I tej tematyce została poświęcona ostatnia książka autorki „Zeszyt wspomnień zamościanki”. Zwykle mówi się wieczór autorski, ale u nas był to zdecydowanie poranek autorski. Na spotkanie, pod opieką nauczycieli, przyszli niemal wszyscy uczniowie z Zespołu Szkół w Sułowie. Sala świetlicy była pełna dzieci i młodzieży i o dziwo podczas spotkania panowała cisza.

Pani Papierska zajmująco opowiadała o swoim dzieciństwie spędzonym we wsi Krasne, o latach okupacji niemieckiej, o latach szkolnych w Zamościu: czasach biednych, gdy szczęściem był zeszyt i ołówek w prezencie na gwiazdkę. Mówiła o harcerstwie, jego wpływie na kształtowanie charakterów młodzieży i o wpływie nauczycieli i druhów na ukierunkowanie jej dalszych losów. Wspomnienia z całego życia przeplatane były wyświetlaniem zdjęć rodzinnych autorki i czytaniem wierszy przez poetkę i uczestników spotkania. Zebrany szczególnie podobał się chłopiec, niestety nie znam jego nazwiska, który bez cienia tremy, dobitnie, w stylu Daniela Olbrychskiego, nie tyle recytował, co skandował wiersze pani Wiesławy. Pani Papierska powróciła również wspomnieniem do swoich pierwszych prób literackich podejmowanych jeszcze w dzieciństwie, gdy wraz z

przyjaciółką postanowiły napisać powieści dla dziewcząt. Pokazywała z dumą przechowywany jak skarb największy szkolny, niebieski zeszyt w linie, w którym dziecinnym pismem zapisane zostały losy dziewczynki o imieniu Irenka. Jednak, jak stwierdziła, tworzyć na poważnie, tak do druku, zaczęła dużo później, więc jak dowcipnie spuentowała, nigdy nie jest za późno na romans z literaturą (starsza część publiczności popadła nawet w zamyślenie, czy ten talent na miarę Nobla nie tkwi właśnie w nich). Dowodem były prezentowane przez autorkę tomiki: „Dmuchawce”, „Na orbicie czasu”, „Powroty”, „Noc w drukarni” i oczywiście „Zeszyt pamięci zamościanki”. Cóż można jeszcze powiedzieć na zakończenie? Na pewno to, że było to spotkanie, które zapada w pamięć. Wzruszająca była długa kolejka dzieciaków oczekujących na autograf Pani Wiesławy Papierskiej, z zakupionymi przez nich samych tomikami wierszy lub chociażby tylko z karteczkami.

„O brzozie” Wiesława Papierska Lublin 18 maja 2003r

*Niepowtarzalna!
Promieniujeś tak pięknie
Brzozo!
Boginko polska
Z pokorą przed tobą
Kłękne...
Wystarczy
Czoło przytulić
Twa kora -
Papier czerpany
Wystarczy
Dłońmi cię objąć
Odchodzi wszystko*

*Co rani ....
Nad głową
Bezmiar przestworzy
Pode mną
Zieleni kobierce
Twych listków subtelny wieniec
Oplata
Moje serce*

HM

Wyniki konkursu „Wczesnośredniowieczny gród Sutiejsk”

Wielokrotnie wspominaliśmy o konkursie plastycznym, zorganizowanym przez Gminną Bibliotekę Publiczną im. Feliksy Poździk w Sułowie po patronatem Pana Leona Bulaka - wójta Gminy Sułów. Czas na wykonanie prac w kategoriach: makieta i plakat był dość długi, ale pomysłodawcy mieli obawy, że tematyka mogła okazać się zbyt trudna. Jednak nie, 13 maja zaczęto przynosić prace: makiety i plakaty, wszystkie godne podziwu, zarówno ze względu na pomysł, staranne wykonanie jak i ich urodę (wiem, że brzmi to banalnie, ale te prace naprawdę są piękne).

Komisja w osobach:

Ryszard Pietrykowski
Lidia Bartoszczyk
Maria Bartoszczyk
Bożena Chwiejczak
Waldemar Pomarański
Hanna Mrówczyńska

która zebrała się 19 maja 2016 r miała twardy orzech do zgryzienia. Ostatecznie zdecydowano o następującym podziale nagród:

Kategoria MAKIETA - Gimnazjum

I nagroda - Katarzyna Juźwiak - ZS w Sułowie
II nagroda - Kaja Knap - ZS w Sułowie
Wyróżnienie - Dominik Kijek - ZS w Sułowie

Kategoria MAKIETA - Szkoła Podstawowa

I nagroda - Amelia Zakrzewska - ZS w Michalowie
II nagroda - Aleksandra Mach - ZS w Michalowie
II nagroda - Aleksandra Dudek - ZS w Michalowie
III nagroda - Wiktoria Tyszko - ZS w Sułowie
III nagroda - Malwina Nawrocka - ZS w Sułowie
IV nagroda - Bartłomiej Półtorak - ZS w Sułowie
IV nagroda - Patrycja Dyk - ZS w Sułowie
IV nagroda - Amelia Mikuła - ZS w Michalowie

Kategoria PLAKAT - Szkoła Podstawowa

I nagroda - Marlena Mazur - ZS w Sułowie
II nagroda - Gabriela Skawińska - ZS w Sułowie
III nagroda - Wiktoria Król - SP w Tworczywie

Wyróżnienia:

Karol Daniłowicz - ZS w Michalowie
Julia Głowacka - ZS w Michalowie
Krystian Matwiej - ZS w Sułowie
Weronika Sak - ZS w Sułowie
Patrycja Knap - SP w Tworczywie.

Doceniając wkład pracy wszystkich biorących udział w konkursie i zainteresowanie historią gminy, 24 maja - Pan Leon Bulak - wójt gminy Sułów wręczył zwycięzcom, w siedzibie Gminnej Biblioteki, nagrody rzeczowe i dyplomy. Były to tablety, kaski rowerowe, liczniki do rowerów, światła do rowerów, sakwy i rękawiczki rowerowe, pendriv'y.

Wójt Leon Bulak i Przewodniczący Rady Gminy Sułów Ryszard Pietrykowski złożyli nagrodzonym serdeczne gratulacje i podziękowania. Pan Pietrykowski podkreślił, że grodzisko Sutiejsk (obecnie Sąsiadka) jest bardzo ważne zarówno z punktu widzenia przeszłości gmi-

ny, bo świadczy o jej świetności w dawnych wiekach, jak i przyszłości, bo może stać się obiektem historycznym, chętnie odwiedzanym przez turystów. Dlatego też w dalszym ciągu obiekt ten będzie „reklamowany” poprzez artykuły, konkursy i festyny. Nagrodzone prace zostaną wystawione w trakcie festynu organizowanego w Sąsiadce 10 lipca br. z okazji Dni Sąsiadki.

Obaj panowie zapewnili, że na pewno nie był to ostatni konkurs historii i teraźniejszości gminy, i ostatnie nagrody.

Hanna Mrówczyńska

Więści ze szkół

Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Sułów

02.06.2016 r. w Szkole Podstawowej w Kolonii Tworców odbył się Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Sułów. Turniej odbywa się co roku, a organizatorem jest szkoła która w poprzednim roku zdobyła I miejsce w klasyfikacji drużynowej. Szkoła w Tworcowie może poszczycić się znacznymi osiągnięciami w tym turnieju, w ostatnich latach kilkakrotnie zdobywała Puchar Wójta i jako jedyna zdobyła ten puchar trzykrotnie z rzędu.

W turnieju, w tegorocznych rozgrywkach, uczestniczyli uczniowie szkół podstawowych z Sułowa z opiekunem Panem Dariuszem Latawcem, Michałowa z opiekunem Panem Piotrem Szczurkiem oraz z Tworcowa z opiekunem Panią Marią Godzisz. Na zawody przybył również wielki propagator sportu i szeroko pojętej aktywności społecznej Przewodniczący Rady Gminy Sułów Pan Ryszard Pietrykowski, który w asyście dyrektora szkoły Waldemara Pomarańskiego wręczał dyplomy, nagrody oraz puchary.

Oto wyniki tegorocznych zmagania sportowych:

W kategorii Singiel dziewcząt:

- I miejsce **Kamila Koziej** SP w Tworcowie,
- II miejsce **Milena Kowalczyk** SP w Michałowie
- III miejsce **Weronika Sak** SP w Sułowie

W kategorii Singiel chłopców -

- I miejsce **Kamil Watrak** SP w Michałowie
- II miejsce **Szymon Kościak** SP w Sułowie
- III miejsce **Dawid Budziło** SP w Tworcowie

W kategorii Debel dziewcząt -

- I miejsce **Kamila Koziej, Małgorzata Kołcon** SP Tworców

czów

- II miejsce **Milena Kowalczyk, Julia Kiecana** SP Michałów

- III miejsce **Weronika Sak, Malwina Nawrocka** SP Sułów

W kategorii Debel chłopców-

- I miejsce **Kamil Watrak, Miłosz Pańczyk** SP Michałów

- II miejsce **Szymon Kościak, Jakub Kijek** SP Sułów

- III miejsce **Dawid Budziło, Mateusz Krzeszowski** SP Tworców

W Rywalizacji drużynowej -

- I miejsce **Szkoła Podstawowa w Michałowie**
- II miejsce **Szkoła Podstawowa w Tworcowie**
- III Miejsce **Szkoła Podstawowa w Sułowie**

Dziękujemy uczestnikom i gratulujemy zwycięzcom.

Waldemar Pomarański

Finale MiMaK-a

18 maja 2016r. o godz. 10⁰⁰ w Szkole Podstawowej nr 2 w Zamościu odbył się finałowy etap Konkursu Matematycznego dla klas III MiMaK organizowany przez zamojski oddział LSCDN. W walce o tytuł laureata naszą szkołę reprezentowała **Anna Szczerba**, którą przygotowała Pani **Małgorzata Kuźma**.

Uroczysta gala konkursowa dla laureatów konkursu odbędzie się 15 czerwca 2016r.

Gratulujemy i życzymy Ani tytułu laureata.

Więcej można przeczytać na <http://zamosc.lscdn.pl>

M. Kuźma

Przedstawienie „Dziadów” w Sułowie

W niedzielę (05.06.br.) klasa II gimnazjum Zespołu Szkół w Sułowie ponownie triumfowała na scenie Klubu Stara Remiza, gdzie po raz drugi wystawiony został spektakl „Dziady” cz. II Adama Mickiewicza. Premiera sztuki odbyła się 20. 05.2016r., i była częścią składową projektu edukacyjnego, realizowanego przez klasę II gimnazjum : Co należy zrobić, by wystawić „Dziady” cz. II Adama Mickiewicza? .

Projekt podzielony był na dwie części. Pierwsza z nich to przedstawienie teatralne „Dziady” w wykonaniu uczniów klasy II gimnazjum Zespołu Szkół w Sułowie. Opiekunem tego przedsięwzięcia była Pani Iga Niewiadomska - Kostrubiec.

Publiczna prezentacja projektu okazała się ogromnym sukcesem. Nasi uczniowie doskonale wcieliili się w odgrywane przez siebie role. Wszyscy zagrali po mistrzowsku, choć na szczególne wyróżnienie zasługuje rola Guślarza, którą wprost genialnie odegrała Weronika Budziło. Aktorzy dostali owacje na stojąco i jak przystało na prawdziwy teatr - zostali obsypani kwiatami, usłyszeli też wiele pochwał i ciepłych słów skierowanych do nich przez Pana Wójta Leona Bulaka, Panią Dyrektorkę Małgorzatę Kuźmę oraz samych rodziców. Poproszono nas także o kolejny występ, który został zaplanowany właśnie na niedzielę.

Spektakl popremierowy również cieszył się bardzo dużym powodzeniem. Po gromkich brawach, które młodzież otrzymała, nastąpiła bardzo miła chwila, ponieważ dostali mnóstwo słodczy ufundowanych przez Władze Gminy Sułów, a wręczone przez inicjatora tego pomysłu Pana Ryszarda Pietrykowskiego Przewodniczącego Rady Gminy w Sułowie, który również w pięknych słowach podziękował młodzieży za ich występ.

*Iga Niewiadomska- Kostrubiec
Mariola Wanat*

Natomiast druga część to prezentacja multimedialna, dokumentująca krok po kroku zmagania uczniów, których finałem była właśnie sztuka teatralna. Opiekunem tej części projektu była Pani Mariola Wanat.

Dzień Profilaktyki

Dnia 1 czerwca 2016 roku w naszej szkole odbył się Dzień Profilaktyki, którym głównym koordynatorem była pani Maria Bartoszczyk. Najważniejszymi celami projektu było między innymi:

Promowanie zdrowego stylu życia

Uświadamianie konsekwencji z zażywania używek

Rozpowszechnianie informacji o nikotynie i innych środkach uzależniających oraz o zagrożeniach towarzyszących ich zażywaniu

Poszerzanie wiadomości na temat zdrowia

Pierwszym punktem programu był happeningowy marsz sprzed budynku Zespołu Szkół w Sułowie pod Gminną Bibliotekę Publiczną w Sułowie.

Wszyscy uczestnicy pochodu nieśli transparenty z hasłami promującymi zdrowy styl życia bez nałogów.

Uczniowie „0” - przebrani za Dinusia.

I-III kl. SP przebrani zgodnie z programem Owoce i Warzywa w szkole za owoce i warzywa.

Uczniowie z klas IV - V SP przebrani za SPORTOWCÓW

Uczniowie z klas VI SP oraz I, III PG przebrani za nałogi i zdrowie (czerni i biel).

Po powrocie do szkoły powitano zaproszonych gości przez Panią Dyrektora Małgorzatę Kuźmę.

Następnie podsumowano Programy profilaktyczne. Pierwszym z nich był realizowany w bieżącym roku szkolnym współorganizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny projekt „CZYSTE POWIETRZE WOKÓŁ NAS”. W programie brały udział dzieci uczęszczające do oddziału przedszkolnego. Koordynatorem realizowanego programu była pani Henryka Józwiak. Najmłodszy uczniowie naszej szkoły zaprezentowali wierszyki napisane wspólnie z rodzicami, poruszające najważniejsze aspekty naszego życia tj. zdrowie nasze i najbliższych oraz zaśpiewali piosenkę „Zielony Dinus”.

Ogłoszono wyniki konkursu ogólnopolskiego organizowanego przez Studium Przedmiotu „ Szkoła wolna od dopalaczy”, w którym wzięła udział nasza szkoła. Głównym koordynatorem konkursu była pani Maria Bartoszczyk.

Celem konkursu było zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwo, jakie niesie ze sobą zażywanie dopalaczy. Warunkiem otrzymania tytułu i dyplomu „Szkoła wolna od dopalaczy” było uzyskanie, co najmniej 80 % punktów za 10 zadań. Nasza szkoła zrealizowała wszystkie zadania otrzymując 10/10 punktów za poszczególne

zadania i tym samym otrzymaliśmy **Certyfikat Szkoły Wolnej Od Dopalaczy**. Następnie zostały przedstawione najlepsze inscenizacje z konkursu pt. „UWIKŁANA”.

W kolejnym etapie programu zostały zaśpiewane piosenki o tematyce związanej z propagowaniem życia bez nałogów, stresu i przemocy:

Uczennice klasy V Roksana Braszko i Marta Kuźma

Uczeń klasy IV Mateusz Czerw

Uczennica klasy III gimnazjum Patrycja Hadaj

Klasa II wystąpiła w przedstawieniu pt. „Na straganie”.

Nasza szkoła przystąpiła również do X edycji Programu Edukacyjnego „Trzymaj formę” współorganizowanego przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców.

Celem programu była edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.

Aby pokazać, że sport jest czymś przyjemnym i można czerpać z niego radość, uczennice Emilia Kuźma i Natalia Łysy zaprezentowały swoje umiejętności gimnastyczne oraz taneczne. Na zakończenie Pan Mariusz Łoś wraz ze swoimi podopiecznymi przygotował pokazy z zapasów, które pokazały, że sport może być też prawdziwą pasją. Po zakończeniu uczniowie mogli się poczęstować przygotowanymi przez wszystkie klasy zdrowymi posiłkami.

Kolejne podium w Turnieju BRD

Eliminacje powiatowe XXXIX Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym odbyły się 14 maja 2016 r. w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego w Zamościu. W Turnieju startowało dwadzieścia drużyn z powiatu zamojskiego (10 ze szkół podstawowych i 10 z gimnazjów, tj. 70 uczniów). Gminę Sułów reprezentowały dwie drużyny - zwycięzcy eliminacji gminnych, tj. uczniowie Szkoły Podstawowej i Publicznego Gimnazjum w Sułowie przygotowani pod kierunkiem pani Anny Godzisz.

Z powodu niepewnej pogody Turniej rozpoczął się od konkurencji sprawnościowych na placu manewrowym WORD, tj. jazdy po miasteczku ruchu drogowego oraz torze przeszkód. Pomiędzy tymi konkurencjami drużyny odpowiadały na pytania dotyczące pierwszej pomocy przedmedycznej. W tym roku należało wykazać się wiedzą na temat udzielania pomocy osobie chorej na epilepsję oraz umiejętnością ratowania osoby nieprzytomnej z urazami, których doznała w wyniku wypadku drogowego.

Po ogłoszeniu wyników konkurencji sprawnościowych uczniowie udali się do budynku WORD w celu rozwiązywania dwóch testów: z przepisów ruchu drogowego dla rowerzystów i motorowerzystów oraz testu polegającego na rozstrzygnięciu kolejności przejazdu na skrzyżowaniach.

Rywalizacja pomiędzy drużynami była bardzo wyrównana i do końca nie było wiadomo kto znajdzie się na podium.

Drużyna z gimnazjum: **Patrycja Hadaj, Jakub Kamiński i Kamil Bartnik** stanęła na podium zajmując znakomite trzecie miejsce, otrzymując **Puchar Dyrektora WORD dr inż. Janusza Szatkowskiego**, podzięko-

wania za udział w Turnieju oraz nagrody rzeczowe. Nasi uczniowie ze szkoły podstawowej w składzie: **Roksana Braszko, Weronika Sak, Michał Magdziarz, Szymon Żuk** zajęli siódme miejsce. Otrzymali podziękowania za udział w Turnieju oraz opaski odblaskowe. Jest to już nasze szóste podium w etapie powiatowym Turnieju BRD, co świadczy o wysokim poziomie wiedzy i umiejętności uczniów, który utrzymuje się od kilku lat.

Anna Godzisz

Gminny Piknik Rodzinny w ZS w Michalowie.

W dniu 04 czerwca 2016 r. w naszej szkole odbył się Gminny Piknik Rodzinny. Uczestniczyli w nim zaproszeni goście, nauczyciele oraz uczniowie i ich rodzice. Celem imprezy było zintegrowanie rodziców, dzieci i nauczycieli, włączenie rodziców do aktywnego uczestnictwa w spotkaniu, zabawach oraz upowszechnienie sportowego, zdrowego stylu życia.

Podczas festynu, na którym wszyscy wesoło się bawili, można było wziąć udział w wielu konkurencjach sportowych, zespołowych i indywidualnych. Wszelkiego rodzaju konkursy były nagradzane drobnymi upominkami. Uczniowie pokazali, jak pięknie potrafią ze sobą współpracować i bawić się.

Gimnazjalistki z klas II i III malowały dzieciom twarze w piękne wzory, a uczniowie z klasy III gimnazjum dbali o walory akustyczne. Dzieci mogły również zrobić sobie zdjęcia przy specjalnie na tę okazję wykonanych modelach postaci z bajek. Wszyscy mieli także okazję obejrzeć prace uczniów dotyczące zapobiegania różnego rodzaju uzależnieniom oraz aktywnie uczestniczyć w zorganizowanym wypoczynku.

Mnóstwa atrakcji najmłodszym dzieciom dostarczyła trampolina i dmuchana zjeżdżalnia. Podczas festynu wszyscy uczestnicy mogli raczyć się grillowanymi kiełbaskami, ciastem, napojami, lodami czy watą cukrową.

Nie zawiedli i rodzice, którzy jak zwykle, gdy zachodzi taka potrzeba, chętnie służą pomocą - za co im serdecznie dziękujemy!

Wszyscy, którzy tego dnia przyszli do szkoły, byli zadowoleni, odczuwali radość i satysfakcję z podjętych działań. Każdy mógł znaleźć dla siebie coś interesującego.

Festyn zakończył się organizacyjnym sukcesem dzięki współpracy uczniów, rodziców i nauczycieli i był dobrym sposobem spędzenia wolnego czasu oraz integracji rodziny.

Dziękujemy wszystkim tym, którzy przyczynili się poprzez udział w festynie do integracji naszej społeczności.

Wieści gminne

Uroczystości na cmentarzu w Kitowie

15 maja 2016 roku odbyły się uroczystości upamiętniające 74. rocznicę pacyfikacji Kitowa, gdzie 11 grudnia 1942 roku wojska okupanta niemieckiego spędziły na łąkę a następnie rozstrzelały 165 mieszkańców wioski.

Pomimo niezbyt sprzyjającej aury upamiętniono te wydarzenia. W uroczystościach wzięli udział: Wójt Gminy Sułów Leon Bulak, Przewodniczący Rady Gminy Ryszard Pietrykowski, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułowie p. Henryka Poździk oraz proboszcz parafii pw. Św. ap. Piotra i Pawła w Tworyczowie ks. Marek Gudź. Gościła również delegacja mieszkańców z województwa Wielkopolskiego oraz Kujawsko-Pomorskiego (warto podkreślić że z roku na rok coraz liczniejsza), których bliscy pochowani są na cmentarzu. Uroczystość rozpoczęto o godzinie 11.30 pod budynkiem OSP w Kitowie, gdzie po zebraniu się strażaków z gminy i zorganizowaniu się, przeszli w przemarszu w trakcie którego po drodze dołączyli mieszkańcy gminy oraz goście. Wszyscy uczestnicy udali się na cmentarz

pomordowanych mieszkańców, który znajduje się nieopodal miejsca egzekucji, przy którym z kolei odmówiono modlitwę. Po przybyciu na miejsce władze gminy oraz dzieci i młodzież złożyli kwiaty i zapalili znicze na grobach.

Następnym punktem obchodów uroczystości była krótka akademii przygotowana przez dzieci ze Szkoły Podstawowej w Tworyczowie-Kolonii pod kierunkiem pedagogów oraz p. dyrektora Waldemara Pomarańskiego. Po akademii mszę św. w intencji zamordowanych mieszkańców Kitowa i okolicznych miejscowości odprawił ks. Jan Chmaj - diecezjalny kapelan strażaków a jednocześnie proboszcz par. pod wezwaniem Miłosierdzia Bożego w Zamościu. W swojej homilii podkreślił szczególną pamięć niewinnie zamordowanych osób wskutek różnych ideologii zła i przemocy.

Warto podziękować mieszkańcom Kitowa za przygotowanie do uroczystości - poprzez uporządkowanie terenu cmentarzy, jak również wykoszenie trawy na drodze do nich prowadzącej.

Społeczne sprzątanie Grodziska Sutiejsk

W dniu 4 czerwca 2016 o godz. 13.00 we wsi Sąsiadka odbyło się społeczne sprzątanie terenu grodziska Sutiejsk i wałów, przed zbliżającym się festynem. Dzieci zaopatrzone w rękawice ochronne wzięły udział w zbieraniu butelek plastikowych, papierów i drobnych śmieci. Zainteresowane osoby, którym zależało na dobrym wizerunku naszej wsi Sąsiadka dzielnie wspierały dzieci oraz brały czynny udział w sprzątaniu. Następnym punktem spotkania było ognisko w "MPR Altana Sutiejsk" dla wszystkich uczestników: smaczne kietbaski, przekąski, lody i ciasto przygotowane przez mamy i organizatorów spotkania. Wszystkie dzieci wspólnie zaprojektowały i namalowały farbami sztandar z którym wystąpią podczas „Dni Sąsiadki” 10 lipca 2016.

Odwiedziła nas także grupa kolarzy - turystów z Biłgoraja i Lublina, która bardzo poparła naszą społeczną inicjatywę. Bardzo dziękujemy wszystkim osobom, które brały udział w sprzątaniu starszym i młodszym.

Dzieci na sprzątaniu grodu Sutiejsk (fot. Kacprzak Beata).

Organizatorzy „Dni miejscowości Sąsiadka”

Dzień Dziecka w Sułowcu

Dzień Dziecka w Sułowcu zorganizowany został pod patronatem Stowarzyszenia „Nasz Sułowiec”, Gminnej Biblioteki Publicznej im. Feliksy Poździk i Gminy Sułów. W niedzielę, 5 czerwca 2016 roku, o godzinie 15.00, w budynku świetlicy-remizy w Sułowcu zebrali się dzieci, żeby uczcić swoje święto. Wszystkie oczywiście otrzymały, odpowiednio wcześniej, uroczyste zaproszenia z Kubusiem Puchatkiem przygotowane przez Stowarzyszenie „Nasz Sułowiec”. Przekrój wiekowy uczestników zabawy był imponujący: od kilku miesięcy do 16 lat. A tak naprawdę to górna granica wieku była trochę wyższa, bo oczywiście były i mamy, tatusiowie, babcie, którzy też poczuli w sobie dziecko. Na potwierdzenie, że jesteśmy jedną wspólną, silną grupą, wszystkie dzieci otrzymały zabawne żółte okulary. Rozpoczęliśmy nasze spotkanie dość poważnie, bo od krótkiej pogadanki na temat szkodliwości dla zdrowia wszelkiego rodzaju używek. Zdanie dzieci na ten temat zostało utrwalone w rysunkach. A potem już były szaleństwa, gry i zabawy. Nie było przegranych i wygranych, tutaj każdy kto brał udział w zabawie był zwycięzcą i otrzymywał drobny prezentik. Oczywiście było też to co dzieci lubią najbardziej, czyli słodycze. Niepedagogicznie? Na pewno, ale dzień dziecka jest raz w roku. Cóż można jeszcze powiedzieć, pogoda dopisała na 100%, co tegorocznej, zimnej wiosny wcale nie było takie pewne, więc

znaczna część zabawy odbywała się na zewnątrz budynku. Bawili się wszyscy, te starsze, już dość dawno pełnoletnie, „dzieci” również. Może tylko prowadzące zabawę lekko traciły oddech, ale do przyszłego roku będziemy solidnie trenować, żeby dotrzymać kroku naszemu milusińskiemu. Do zobaczenia za rok.

Hanna Mrówczyńska

Zawody strzeleckie w Sułowcu

5 czerwca odbyły się na strzelnicy w Sułowcu zawody strzeleckie zorganizowane przez Koło Żołnierzy Rezerwy LOK Sułów. Tym razem strzelano z karabinu kbks i pistoletu centralnego zapłonu 9 mm. Opłata startowa mimo podrożenia amunicji nie uległa zmianie

nie i wynosiła 25 zł. Mimo bardzo ładnej pogody frekwencja nie była zbyt duża - widać było, że zaczął się okres letnich wyjazdów, wesel i innych atrakcyjnych imprez. W zawodach brało udział 25 osób. Zwycięzcami zostali:

W kategorii kbks:

- I miejsce - Andrzej Kondrat
- II miejsce - Jacek Trusz
- III miejsce - Gabriel Koziej

W kategorii pistolet cz 9 mm:

- I miejsce - Mieczysław Mazurek
- II miejsce - Jacek Trusz
- III miejsce - Mariusz Mazurek

W kategorii łącznej:

- I miejsce - Jacek Trusz
- II miejsce - Mariusz Mazurek
- III miejsce - Andrzej Kondrat

Zapraszamy na następne zawody. Strzelectwo, traktowane jako sport jest nie tylko pasjonującą ale i pożyteczną rozrywką.

HM

Doniesienia z WTZ w Rozłopach

07 kwietnia 2016 r. odbyły się III Regionalne Prezentacje Artystyczne Osób Niepełnosprawnych "Co nam w duszy gra...", w których to zaprezentował umiejętności wokalne również nasz zespół wokalny pod kierunkiem muzykoterapeuty. W repertuarze naszych uczestników znalazły się piosenki pt: „ Najtrudniejszy pierwszy krok”, „Mamo ja nie chcę za męż”, „Nie chcę spać”.

25 maja 2016r. odbyła się pielgrzymka zorganizowana z okazji Dnia Matki do Sanktuarium w Krasnobrodzie. Nasi uczestnicy wybrali się tam ze swoimi mamami, ale był też jeden tato. Pielgrzymi uczestniczyli we mszy św. w Sanktuarium, a następnie wysłuchali "Koncertu dla mam" w wykonaniu uczestników z innych warsztatów. Wszyscy byli bardzo zadowoleni z wyjazdu, niektórzy przywieźli pamiątki, a także wodę z Kaplicy Objawień na wodzie.

13 maja 2016r. odbył się już XV Integracyjny Turniej Piłki Nożnej "Drużyn Pięciosobowych" Warsztatów Terapii Zajęciowej, ŚDS, Szkół Podstawowych, Gimnazjów. Brała w nim udział również nasza drużyna w składzie: Anna Polska, Ewa Kuranc, Małgorzata Bednarz, Dariusz Samulak, Mirosław Bartoszczyk, Tomasz Popielec, Mariusz Kopciewski, Artur Cios, i zajęła w swojej grupie III miejsce.

20 maja 2016r. grupa uczestników w składzie: Ewa Kuranc, Dominika Kołodziejczyk, Anna Polska, Mariusz Kopciewski, Dariusz Samulak, Tomasz Popielec reprezentowała nasz warsztat na I Integracyjnym Turnieju Tenisa Stołowego Osób Niepełnosprawnych w Lipinie Starej. Rywalizacja wśród wszystkich obecnych na turnieju warsztatów była zacięta, również nasi reprezentanci dali z siebie wszystko i spisali się bardzo dobrze, a jeden z uczestników - Mariusz Kopciewski, zajął II miejsce i zdobył puchar. Wszyscy otrzymali dyplomy i drobne upominki.

Ogłoszenia

Po nowelizacji ustawy o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych osoby fizyczne lub prawne mogą składać do **Starosty Zamojskiego** wnioski o ustalenie, które nieruchomości stanowią wspólnotę gruntową, ustalenie wykazu uprawnionych do udziału we wspólnocie gruntowej oraz wykazu obszarów gospodarstw rolnych przez nich posiadanych i wielkości przysługujących im udziałów we wspólnocie gruntowej w terminie **do 31 grudnia 2016r.** Zasady powyższe dotyczą wyłącznie sytuacji, gdy stan prawny wspólnoty gruntowej dotychczas nie został uregulowany tzn. nie została wydana decyzja ustalająca własność wspólnoty i wykaz osób uprawnionych do udziału w tej wspólnocie. Po 31 grudnia 2016r wspólnoty gruntowe mogą przejść na rzecz gminy lub na Skarb Państwa. Na terenie gminy Sułów istnieją wspólnoty gruntowe w miejscowościach: Rozłopy, Sułów, Sąsiadka, Sułów Kolonia, Sułowiec.

Aleksandra Martyna

Informacja o odczycie wodomierzy

Odczyty wodomierzy przez Inkasenta i rozliczenia za pobraną wodę na podstawie wystawionych faktur VAT wykonywane są raz na kwartał. Rozliczenia za pobraną wodę można również dokonać w dowolnym dniu roboczym oraz w godzinach pracy Urzędu Gminy Sułów, podając aktualny stan wodomierza:

- + Osobiście w Urzędzie Gminy w Sułowie, pokój nr. 14
- + Telefonicznie pod numerem 84-68 26 843

Faktura przesyłana jest za pośrednictwem poczty tradycyjnej lub elektronicznej na wskazany przez Odbiorcę adres.

Wpłat należności wynikających z wystawionych faktur (gotówką lub przelewem) można dokonywać:

- + Bezpośrednio u Inkasenta (gotówka),
- + W Kasie Urzędu Gminy w Sułowie (gotówka)
- + W Oddziale Banku Spółdzielczego w Sułowie, na nr rachunku bankowego **32 9632 0006 2003 2900 0345 0001** (bez prowizji bankowej),
- + W każdym innym banku lub placówkach Poczty Polskiej,
- + Przelewem.

Informacja dotycząca terminów odczytów wodomierzy:

Michałów, Deszkowice II, Rozłopy:

- do 15 lutego
- do 15 maja
- do 15 sierpnia
- do 15 listopada.

Deszkowice I, Sułów, Sułów Kolonia, Sułówek, Rozłopy Kolonia, Kulików, Żrebce:

- do 15 marca,
- do 15 czerwca,
- do 15 września,
- do 15 grudnia.

Tworyczów, Kawęczyn Kolonia, Sąsiadka, Sułowiec, Kitów:

- do 15 stycznia,
- do 15 kwietnia,
- do 15 lipca,
- do 15 października.

U. Malinowska

Co się dzieje w gminie?

Stowarzyszenie "Pro Nobis" w Tworczowie realizuje projekt pt. „Zakup wyposażenia do siedziby Stowarzyszenia Pro Nobis szansą na rozwój” w ramach programu „Lubelskie Lokalne - Mikrodotacje FIO” finansowanego ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu - Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. W ramach projektu do 30 czerwca 2016r. zakupione zostanie wyposażenie do siedziby stowarzyszenia w postaci: stoły - szt. 6, krzesła - szt. 40 i wieszak - szt. 1 na kwotę dofinansowania wynoszącą 5.000 zł.

Zarząd Stowarzyszenia

*

Przeprowadzone zostało postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego prowadzone w trybie przetargu nieograniczonego pod nazwą „Modernizacja dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Sułów 2016”. W ramach tych prac zostaną wykonane nawierzchnie na łącznej długości ok. 11 km dróg gminnych **za kwotę 1 110 537, 03 zł. Termin zakończenia prac szacowany jest na 31.08.2016 r.**

*

Kolejnym działaniem jest zakup koparko-tładowarki dla potrzeb gminy Sułów. Sprzęt dotychczasowy jest już zupełnie wyeksploatowany w związku z czym zostały podjęte konkretne działania zmierzające do zakupu nowego tj. postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na zakup nowej maszyny, która posłuży przy remoncie dróg gminnych i wewnętrznych, ulic, mostów. Przy utrzymaniu porządku na terenach wokół obiektów gminnych i administracyjnych, cmentarzy, zabytków. Ponadto przy usuwaniu awarii wodociągowych.

*

Urząd Gminy Sułów zamierza wprowadzić GMINNY INFORMATOR SMS- czyli powiadomienia w formie bezpłatnych wiadomości SMS o wszystkich gminnych wydarzeniach typu:

- **Alarmy i zagrożenia** - komunikaty z tej grupy tematycznej wysyłane będą wyłącznie w przypadku wprowadzenia przez uprawnione do tego władze, stanów alarmowych i stanów zagrożenia. W przypadku wystąpienia zagrożenia na danym terenie informacje zostaną wysłane do wszystkich Użytkowników przypisanych do zagrożonego obszaru.
  - **Wydarzenia kulturalne** - komunikaty dotyczące wydarzeń kulturalnych na terenie Gminy Sułów.
  - **Komunikaty urzędowe** - komunikaty wysyłane będą w razie potrzeb na podstawie oficjalnych decyzji organów Gminy Sułów.
  - **Wydarzenia sportowe** - komunikaty dotyczące wydarzeń sportowych o charakterze ponadlokalnym, które są organizowane na terenie Gminy Sułów.
  - **Komunikaty lokalne** - komunikaty dotyczące sołectw.
- Aktywacja jeszcze w czerwcu.

Co trzeba będzie zrobić, aby się zapisać?

- Należy zgłosić się do Urzędu Gminy Sułów do pokoju nr 13, wypełnić poprawnie formularz, w którym trzeba będzie podać numer telefonu i wyrazić zgodę na przesyłanie informacji.
- Bądź wypełnić poprawnie formularz: *Gminny Informator SMS*, który wkrótce pojawi się na stronie www.sulow.pl

*

Obecnie trwają przygotowania zmierzające do przystąpienia do konkursu w ramach Działania 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne - projekty regionalne, w ramach którego Wójt Gminy Sułów zamierza pozyskać fundusze na remont i uruchomienie Centrum Kultury w Sułowie. Projekt będzie obejmował dwa budynki: starą remizę i zlewnię mleka.

*

Zlecono opracowanie studium wykonalności do wniosku pn.: „Więcej Słońca - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Sułów”, po przeprowadzeniu procedury przetargowej, zgodnie z regulaminem wyłoniono firmę „Subsydium”. Wartość opracowania na kwotę 10 000 zł netto. Trwają przygotowania do wniosku do konkursu na działanie 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE.

*

Przygotowywana jest obecnie dokumentacja projektowa do konkursu z PROW na budowę systemu przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie naszej gminy.

*

Sprzedano autobus marki AUTOSAN za kwotę 12 000 zł oraz samochód marki KRAZ za kwotę 11 000 zł.

*

dokonano odbudowy drogi gminnej nr 110127L, zniszczonej w wyniku gwałtownego splotu wód opadowych w miejscowości Żrebce. Wykonawcą tego przedsięwzięcia było Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych z Tomaszowa Lubelskiego. Koszt inwestycji wyniósł 75 750,53 zł. Zadanie finansowane w 80 % z rezerwy celowej budżetu państwa.

*

z funduszu sołectkiego wydatkowano poniższe kwoty na kamień z przeznaczeniem na drogi w miejscowościach: Sułów- 5070,43 zł, Rozłopy-1476 zł, Kitów - 7735,47, Sułowiec- 7940,53 zł, Żrebce- 1254,20 zł, Rozłopy -Kolonia - 3361,54 zł, Kulików - 1234,48 zł, Tworczów 12 153, 38 zł a także na zakup okien do remizy OSP w miejscowościach: Kawęczyn-Kolonia 3740 zł, Tworczów 440 zł, Deszkowice pierwsze 2850 zł, Sutówek- 2170 zł.

Zaproszenia

Stowarzyszenie Pro nobis zaprasza na biesiadę rodzinną w dniu 29 czerwca 2016r. do Tworyczowa po sumie odpustowej rozpocznie się wspólne biesiadowanie na placu przed remizą OSP w Tworyczowie.

W programie biesiady przewidziane są konkursy i zabawy dla dzieci, wspólne śpiewanie, występ zespołu muzycznego, degustacja regionalnych przysmaków.

Serdecznie zapraszamy!

*

Gmina Sułów, Organizatorzy „Dni miejscowości Sąsiadka” i Gminna Biblioteka Publiczna im. Feliksy Poździk w Sułowie

Zapraszają na festyn, który odbędzie się 10 lipca 2016 w Sąsiadce, na podgrodziu koło altany. Festyn rozpoczyna msza święta o godz. 11

Część festynu będzie poświęcona przeszłości Sąsiadki, czyli grodowi Sutiejsk - wystąpią drużyny rekonstrukcyjne w strojach z XII wieku.

Zapowiadamy liczne występy grup artystycznych, konkurs historyczny o Sutiejsku, dyskotekę i inne atrakcje.

Przyjeżdżajcie, będzie interesująco i wesoło!

Zaproszenie na obchody „Konspiracji w Klasztorze”

W dniach 1-3 lipca 2016 r. w Bazylice Św. Antoniego w Radecznicy odbędą się kolejne obchody rocznicowe pod hasłem "Konspiracja w Klasztorze", upamiętniające działalność II Inspektoratu Zamojskiego Armii Krajowej dowodzonego przez majora Mariana Pilarskiego ps. „Jar”.

Marian Pilarski „Jar” (1902-1952) to kolejno: żołnierz Marszałka Piłsudskiego, uczestnik walk w obronie Lwowa i wojny polsko-bolszewickiej, obrońca Polski we wrześniu 1939 w Armii Polesie, Komendant Placówki AK Tyszowce, Komendant Obwodu Zamojskiego WiN i Inspektor Inspektoratu Zamojskiego WiN, wreszcie twórca i Inspektor II Inspektoratu Zamojskiego AK ze sztabem w klasztorze w Radecznicy.

W marcu i wrześniu 1948 roku w Klasztorze odbywają się uroczyste przysięgi konspiratorów i zakonników. Przyzwolenie na działalność konspiracyjną na terenie klasztoru w Radecznicy daje Prowincjał na Polskę o. Bronisław Szepelak. II Inspektorat Zamojski AK miał na celu likwidowanie zdrajców, szpicli, funkcjonariuszy UB, NKWD i szkodliwych partyjniaków sprawy polskiej. Sporządzano plany sytuacyjne, rozmieszczenia Wojsk Polskich, radzieckich oraz ich uzbrojenia. Agitowano przeciwko powstawaniu spółdzielni produkcyjnych na wzór kółchozów. Gromadzono broń na wypadek zapowiadanej III Wojny Światowej między wschodem a zachodem. Inspektorat miał stanowić zbrojne ramię wojsk sojusznicznych i toczyć otwartą walkę z sowietami.

12 kwietnia 1950 roku następują aresztowania kierownictwa II Inspektoratu Zamojskiego AK z majorem Marianem Pilarskim "Jar" na czele, a 20 czerwca następuje

tak zwana druga kasata klasztoru w Radecznicy. Zakonnicy zostają aresztowani a klasztor i gimnazjum zostają zamknięte.

W październiku 1951 roku po procesie pokazowym przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Lublinie zapadają surowe wyroki. Na czterokrotną karę śmierci skazany zostaje major Marian Pilarski "Jar" i jego podkomendny podporucznik Stanisław Bizior "Eam" pozostali zostają skazani na długoletnie więzienia, w tym Prowincjał na Polskę o. Bronisław Szepelak, o. Wacław Płonka "Czarny", o. Hugolin Ryba "Robak" i inni. Wyroki śmierci na Marianie Pilarskim i Stanisławie Biziorze zostają wykonane na Zamku Lubelskim 4 marca 1952 roku. Do dnia dzisiejszego nie wiadomo gdzie zostali pochowani.

II Inspektorat Zamojski Armii Krajowej, jak mówi jeden z historyków: „był prawdopodobnie największą i najsilniejszą liczebnie inicjatywą konspiracyjną po 1947 r. To fenomen organizacyjny i społeczny, o którym powinniśmy pamiętać. To się w innych miejscach w Polsce nie zdarzyło”.

Organizatorami wydarzenia są: Bazylika Św. Antoniego w Radecznicy oraz Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Lokalnego "Mokrelipie" przy współpracy z Wójtem Gminy Radecznica.

UROCZYŚCOCI ZOSTAŁY OBJĘTE PATRONATEM NARODOWYM PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ANDRZEJA DUDY

Poniżej załączam program uroczystości oraz skład Komitetu Honorowego

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
"Konspiracja w Klasztorze"

Wojciech Kondrat
tel. 665 494 052

- Pośmiertny awans Jana Hadama ps. "Agrest" - Komen-
danta Rejonu Szczepieszyn II Inspektoratu
- Przemówienia okolicznościowe
14:00 - Obiad dla zaproszonych gości

PROGRAM

1 lipca PIĄTEK

Bazylika Św. Antoniego w Radecznicy

18:00 - Otwarcie wystawy poświęconej płk Marianowi
Pilarskiemu ps. "Jar"

2 lipca SOBOTA

Plac za Urzędem Gminy w Radecznicy

9:00 - Zawody strzeleckie o Puchar im. płk Mariana Pi-
larskiego ps. "Jar"

18:00 - Inscenizacja potyczki oddziału partyzanckiego z
bandą UPA

19:00 - Koncert patriotyczny m.in. zespołu Forteca

20:00 - Ognisko partyzanckie

3 lipca NIEDZIELA

Bazylika Św. Antoniego w Radecznicy

11:45 - Uroczysty przemarsz z placu za Urzędem Gminy
do Klasztoru

12:00 - Inscenizacja Przysięgi II Inspektoratu Zamojskie-
go Armii Krajowej z września 1948 r.

12:15 - Uroczysta Msza Święta w intencji Polskiego Pod-
ziemia Niepodległościowego

- Ceremoniał Wojskowy (Hymn Narodowy, Apel Pamięci,
Salwa Honorowa, złożenie wieńców)

- Odświeżenie i poświęcenie tablicy pamiątkowej po-
święconej płk Marianowi Pilarskiemu ps. "Jar"

KOMITET HONOROWY

por. Henryk Ateborski ps. "Pancerny" - żołnierz Bryga-
dy Świętokrzyskiej NSZ

mjr Marian Pawełczak ps. "Morwa" - żołnierz cc mjr Hie-
ronima Dekutowskiego ps. "Zapora"

kpt. Zbigniew Matysiak ps. "Cowboy" - żołnierz cc mjr
Hieronima Dekutowskiego ps. "Zapora"

kpt. Marian Chmielewski ps. "Pomidor" - żołnierz cc mjr
Hieronima Dekutowskiego ps. "Zapora"

Dariusz Pilarski - wnuk płk Mariana Pilarskiego ps. "Jar"

Artur Pilarski - wnuk płk Mariana Pilarskiego ps. "Jar"

Wacława Pilarska - synowa płk Mariana Pilarskiego ps.
"Jar"

Adolf Stachyra - syn Andrzeja Stachyry ps. "Saturnin"

Ryszard Kaczoruk - syn Józefa Kaczoruka ps. "Ryszard"

Maria Kubacka - córka Alfreda Kaszuby ps. "Wąż"

Sebastian Kubacki - wnuk Alfreda Kaszuby ps. "Wąż"

Jan Hadam - syn Jana Hadama ps. "Agrest"

Kazimierz Hadam - wnuk Jana Hadama ps. "Agrest"

Dr Bartłomiej Szyrowski - wnuk Mieczysława Szyrow-
skiego ps. "Mały"

prof. Krzysztof Szwaagrzyk - Pełnomocnik Prezesa IPN ds.
poszukiwań nieznanymi miejsc pochówku ofiar terroru
komunistycznego.

o. Kazimierz Kowalski OFM - Kustosz Bazyliki Objawień
Św. Antoniego w Radecznicy

Jerzy Welter - Dyrektor IPN o. Lublin

Marcin Krzysztofik - Naczelnik OBUiAD IPN o. Lublin

Grzegorz Filipek - pasjonat historii specjalizujący się w
historii podziemia niepodległościowego AK-DSZ-WiN na
terenie powiatu puławskiego.

Recenzja książki „I wciąż ją kocham”

Książka, którą przeczytałam i która mnie zainteresowała została napisana
przez Nicholasa Sparksa, nosi tytuł "I wciąż ją kocham".

Jej główny bohater John, dwudziestoletni mężczyzna po ukończeniu szkoły
średniej pełni zawodową służbę wojskową. Podczas jednej z wakacyjnych
przepustek poznaje Savannah - dziewczynę swoich marzeń. Młodszą o dwa
lata studentkę pedagogiki, która z grupą przyjaciół, w ramach akcji dobro-
czynnej buduje domy dla ubogich. Między dwojgiem ludzi szybko rozkwita
przyjaźń, a w konsekwencji - miłość. Młodzi są ze sobą szczęśliwi, ukochana
obietuje czekać na Johana, dopóki nie minie okres jego służby. Niestety, kie-
dy mężczyzna z poczucia obowiązku postanawia przedłużyć pobyt w wojsku,
ich związek przechodzi kryzys. Po pewnym czasie dziewczyna wyznaje, że
zakochała się w kimś innym... Jak potoczą się dalsze losy zakochanych? Co
wydarzy się podczas spotkania po kilku latach? Aby się tego dowiedzieć ko-
niecznie musicie przeczytać tę książkę. Osobiście bardzo ją polecam i uwa-
żam, że jest godna poświęcenia uwagi zarówno dziewczyn jak i chłopców.

Powieść Nicholasa Sparksa jest wzruszająca i dająca do myślenia. Skłania do
refleksji, dla niektórych może być "wyciskaczem łez". Oceniam ją pozytywnie
i uważam, że jeśli ją przeczytacie to nie będziecie żałować, a przekonacie
się, że jest godna uwagi!

Aneta Pozdzik

uczennica klasy II Publicznego Gimnazjum w Michalowie

Kącik kulinarny

Rozpoczął się sezon truskawek, młodych warzyw: kapusty, szpinaku, kalafiora, młodych ziemniaczków oraz zielonych dodatków szczypiorku, kopru i ziół. Od wczesnej wiosny czekamy na pierwsze młode owoce i warzywa marząc o ich wspaniałym smaku i aromacie. Warto wykorzystać nasze przydomowe ogródki do wyhodowania własnych smacznych i zdrowych owoców i warzyw, taki ogródek nie tylko daje korzyści kulinarne ale też cieszy oko i jest ozdobą niejednego domostwa. Niżej podaję propozycje potraw z młodych warzyw i owoców do wypróbowania.

ZIEMNIAKI

2 łyżki stołowe płaskie soli, 2 łyżki stołowe czubate mąki pszennej, ziemniaki obrane, małe pokroić na półki, duże na ćwiartki, tak aby były jednakowej wielkości, osuszyć na sitku, obtoczyć w mące wymieszanej z solą i układać na blasze od piekarnika dużej wyłożonej papierem do pieczenia. Piec ok. 1godz. w tem.250°C. Po upieczeniu posypać koperkiem.

PARZEBRODA

1 główka kapusty posiekać, posolić, dodać liść laurowy i ziele angielskie, zalać wodą do powierzchni kapusty, można dodać kostkę rosółową, gotować do miękkości. Cebulę pokroić w kostkę ,zeszkląć na rozgrzanym smalcu /nie rumienić/ dodać 1/2 l kwaśnej śmietany chwilę podgotować i dodać do kapusty. Zagęścić mąką robiąc białą zasmażkę ok 2 łyżek stołowych mąki i odrobinę wody do rozpuszczenia lub zupą pieczarkową z torebki. Doprawić kwaskiem cytrynowym, solą, magii, pieprzem dodać koperek.

ZIMNY DRAŃ

Szcypiorek, ogórek, sałata, koperek, rzodkiewka - posiekać drobno wedle uznania, można zrobić ze wszystkich składników lub tylko z niektórych, posolić, łyżką ugnieść wszystkie składniki, chwilę odczekać, dodać kwasek cytrynowy, 1-2 łyżki kwaśnej śmietany i zalać zimną wodą wedle uznania. Gęsty może być podawany jako zupa-chłodnik, rzadszy może być podawany do ziemniaków.

CIASTO Z TRUSKAWKAMI

Ciasto: 5 żółtek, 1 margaryna Kasia, 3 szklanki mąki, 1 szklanka cukru, 2 łyżeczki proszku do pieczenia, 2 łyżki śmietany.

Piana: 5 białek, 1 szklanka cukru, 2 budynie waniliowe

Zagnieść ciasto, podzielić na dwie części, jedną rozwałkować na blachę, ułożyć truskawki, zalać ubitą pianą. Ubić białka na sztywno, dodać cukier, ubić na sztywno dodać budynie, wymieszać. Na wierzch pokruszyć drugą część ciasta. Piec ok 40 min. w tem.180°C. Po upieczeniu posypać cukrem pudrem.

Smacznie!

Przygotowała: A. Martyna

Humor

W pociągu jest wielki tłok, pasażerowie stoją w przedziałach. Nagle słychać głos z oddalonego przedziału:

- Lekarza, czy jest tutaj jakiś lekarz?

Z końca wagonu przez tłum ludzi przeciska się lekarz, po dotarciu na miejsce słyszy pytanie:

- Choroba gardła na sześć liter?

Siedzi facet nad brzegiem szamba i grzebie w nim.

Przechodzi ktoś obok i pyta:

- Panie. Co pan robisz?

- A wie Pan. Wpadła mi marynarka...

- Ale chyba nie będziesz Pan w niej chodził?!

- Nie, ale w kieszeni miałem kanapki.

Żona zali się mężowi :

-Stefan czemu ja mam ciągle tyle roboty w mieszkaniu!?

-Śpiz w nocy to ci się zbiera!

Sekrety Wsi..." - Gazeta Regionalna - Gminy Sułów

Wydawca:

Urząd Gminy Sułów

Sułów 63, 22-448 Sułów

Strona internetowa: <http://www.sulow.pl/>

tel. +48 84 6826202

fax: +48 84 682 62 27

Redakcja:

Redaktor naczelny:

Ryszard Pietrykowski (Sułów) 605 494 500,

Piotr Szczurek (Sułowiec)

Hanna Mrówczyńska (Sułowiec)

Skład: Bartosz Misiarz (Deszkowice Pierwsze)

Rada programowa:

Aleksandra Martyna

Waldemar Pomarański

Dorota Gnieciak

Anna Godzisz

Renata Duda

Henryka Poździk

Anna Brodaczewska

Nakład 200 egz.

Materiały i artykuły do następnego numeru prosimy nadsyłać na adres Redakcji „Sekrety Wsi“ do 20 dnia każdego miesiąca ;-).

Adres: Sułów 63, 22-448, Powiat Zamojski

E-mail: sekretyswi@wp.pl,